

Kees van Beijnum

Het mooie seizoen

ROMAN

2017

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM | ANTWERPEN

I

Vijf maanden nadat ze voor het eerst een paar oude sportschoenen aantrok, kan het Beatrijs nog steeds verbazen dat zij het werkelijk is die over het kaarsrechte voetpad aan de rand van de stad rent. Waar de weilanden eindigen staan de oude dorpse huisjes, daarachter de flatgebouwen waar de meesten wonen. Ranke populieren, rijen straatlantaarns die als waterige penseelstreken in de verte bij de viaducten van de ringweg oplossen. Ze hijgt en blaast en zweet. Haar dijen schuren langs elkaar. Ze laat haar blik langs het hoge gras bij de sloot dwalen, op zoek naar haar kat. Sinds zijn verdwijning duikt Plato op de wonderlijkste plekken op, nu eens onder een tuinbank in de buurt van haar huis, dan weer in een fietstunnel aan de andere kant van de stad, en iedere keer is de teleurstelling groot als het niet haar wegloper blijkt te zijn. Ze kent mensen die beweren niet zonder joggen te kunnen, of, erger, dat ze tijdens het lopen in een weldadige roes geraten. Kort nadat Thomas, haar man, naar Zuid-Amerika vertrok voor wat eigenlijk hun gezamenlijke grote reis had moeten zijn, begon ze ermee, twee, drie keer per week, en ze houdt het vol, nog steeds, altijd voor ze aan het werk gaat. Inmiddels heeft ze een betere conditie en nieuwe, verende Nikes, waarmee ze, voorspelde

de verkoper van de sportwinkel, haar ongemak en weerzin wel zou overwinnen. Veel plezier beleeft ze er nog steeds niet aan, maar de relatie met haar naakte spiegelbeeld in de badkamer is nog miserabeler. Onsjes, pondjes, kilo's, in haar gedachten zweeft de wijzer van de weegschaal rond haar streefgetal.

Aan de andere kant van de brug staat het busje dat er een halfuur eerder ook al stond. Even had haar het gevoel bekropen dat de wagen haar met gedimde koplampen zou volgen, maar tijdens het joggen was de verontrusting al snel opgelost in de pijnscheuten in haar flank. De lichten zijn uit nu, misschien is het toch een ander busje. De weerspiegelingen in de voorruit maken het onmogelijk om vast te stellen of er iemand in de wagen zit. Ze bereikt de straat met de hoekige, vrijstaande villa's, die de grens van de wijk markeren. De achtertuinen reiken tot aan de sloot, met vrij uitzicht over de weilanden. Achter zich hoort ze duidelijk de motor van de wagen optrekken. Het is iets in de ochtenddamp, een gevoel van waakzaamheid en spanning. Donkere ogen, opgeschoren haar, het gezicht van een gewelddadige, onverzoenlijke man schiet haar te binnen. De vader van twee kinderen die onder haar voogdij staan, ja, hem acht ze er heel goed toe in staat, haar volgen, haar intimideren, vertrappen al wat hem in de weg staat.

In haar straat aangekomen neemt ze het zekere voor het onzekere en jogt haar huis voorbij. Argentinië, daar is het nu vijf uur vroeger. Die verre wereld waar Thomas zich ophoudt, en waar het onbekende hem inmiddels tot een vriend is uitgegroeid, schreef hij in een van zijn e-mails, een metgezel waarvan hij op aan kan, die iedere ochtend op hem wacht als hij zijn ogen opent. De afstand tussen Tho-

mas en haar is groter dan ooit. Langs een rood-wit paaltje schiet ze het voetpad achter de huizen op en stelt zich voor wat haar allemaal kan overkomen op de tweehonderd meter tussen dat paaltje en haar deur. Op stijve benen rent ze verder, de rand van haar sportschoenen dringt in het vlees van haar enkel. Even ziet ze het voor zich: Thomas' stoffige wandelschoenen onder het bed, Dostojevski – 'Ik lees de Russen' – op het nachtkastje, zijn rechterhand met de ver-eelte duim waarmee hij gitaarsnaren aanslaat op de deken rustend.

Haar pas nog een laatste maal versnellend loopt ze om het blok met de eengezinswoningen heen, zodat ze weer in haar eigen straat belandt. Zonder nog op of om te kijken opent ze de deur, slaat hem achter zich dicht en blijft in de gang staan. De geluidloze leegte na de klap, de beschermende stilte, het geruststellende niets dan haar hijgen.

'Ma?' klinkt het korzelig en slaperig van boven aan de trap. 'Is mijn lichte spijkerbroek nou eindelijk uit de was?'

Het duurt even eer ze haar zoon antwoord geeft. 'Ligt boven op het kastje, onder je T-shirts.' Ze ademt zwaar en blijft nog even staan, steunend met haar handen op haar knieën.

Als Christian de afdeling betreedt, ziet hij zijn vader, met het grijze hoofd iets achterover alsof hij zijn gezicht in de zwakke zonnestralen koestert. Zijn vader mag graag bij het raam zitten dat uitkijkt over Buitenveldert tot aan de kantoorkolossen van de Zuidas en de toren van het Olympisch Stadion. Bij zijn vader, aan de andere kant van een laag tafeltje, zit professor Ness, met zijn scheve mond en slappe rechterarm die in een vreemde kronkel op zijn schoot rust.

Zijn vader heeft een onaangestoken sigaar in zijn hand. Roken is de bewoners uitsluitend toegestaan in de daartoe bestemde glazen doos, het ‘terrarium’, aan de andere kant van de zaal. Doordat hij hem het grootste deel van de dag vasthoudt, lijkt de sigaar een voortdurend dreigement om die regel te overtreden.

Over een lila hemd draagt zijn vader een tweed colbert met een oranje pochet dat uit zijn borstzak steekt. Een broek met ruiten lubbert om zijn sterk vermagerde benen. De glanzende bruine schoenen met franje op de wreef lijken zo uit de doos te komen. Altijd heeft zijn vader van dure, exclusieve kleding gehouden, maar tegenwoordig is hij niet meer in staat de smaak van een gentleman en die van een parvenu op de golfbaan van elkaar te onderscheiden, trekt

hij maar wat aan, en loopt hij er niet zelden bij als een gepensioneerde clown.

‘Had je makkelijk een parkeerplaats?’

‘Ik ben met de bus. Goeiemorgen, pa.’

‘Je kunt hier voor de deur perfect parkeren. Meneer Ness zijn dochter komt met de auto en zij kan hem altijd kwijt.’

Behalve met een rijinstructeur naast zich heeft Christian nooit auto gereden. Op zijn achttiende nam hij les, zijn vader betaalde alles. Maar na dertig lessen stond het zweet hem nog in de handen. Sturen, vóór, links, rechts en achter je kijken, stoplichten, verkeersborden, andere weggebruikers die altijd juist het onverwachte deden, en de complexiteit van al die pedalen. Pas toen zijn vader informeerde hoe het stond met de lessen, zei hij dat hij gestopt was. Hij gaf geen verklaring, zijn vader zou het toch niet begrepen hebben.

‘Op de gracht betaalde ik een vermogen voor een parkeervergunning,’ zegt zijn vader, ‘en nóg kon ik hem niet kwijt.’

Het parkeerprobleem had er mede toe bijgedragen dat hij zijn pand aan de Herengracht verkocht. Naast al die lege vertrekken, het verstofte kantoor van Beckman Productions, de steile trappen, en niet te vergeten de mooie winst die hij kon maken, was het nóg een reden om naar Nieuw Sloten te verhuizen. Naar een vrijstaand huis met eigen parkeerplaats én een ruime garage.

‘Er zijn veel te veel auto’s in de stad.’ Meneer Ness wringt de woorden een voor een uit zijn mond. In zijn brede, vriendelijke gezicht, dat bijna net zo bleek is als de plastic beker-tjes op tafel, weifelen waterige ogen. ‘De luchtkwaliteit...’ Hij pauzeert even en schudt vervolgens het hoofd ten teken dat hij zijn zin onafgemaakt laat, de schaamtevolle nederlaag van een man die altijd meer wist dan zijn gehoor, en uit

levenslange gewoonte die kennis nog steeds welsprekend wenst over te brengen.

‘Voor mijn deur stonden maandenlang dezelfde auto’s geparkeerd.’ Zijn vaders hand met de sigaar zwaait omhoog. ‘De eigenaren zaten in Zwitserland, Italië of God mag weten waar. En jij maar rondjes rijden.’

Zijn vaders stem heeft de laatste tijd een scherpere klank gekregen. Terwijl hij doorzaagt over zijn parkeeravonturen, wendt meneer Ness zijn gezicht steeds verder af. In het tegenlicht bestudeert Christian het profiel van de door een herseninfarct getroffen voormalige professor wijsbegeerte: vermoeid, verveeld, zijn bril afgezakt naar het puntje van zijn kleine, smalle neus, de zilveren snor uitlopend in een sikje, modellering à la Carl Jung.

‘Je boft maar... met zo’n zoon, Beckman,’ zegt meneer Ness en haalt diep adem. ‘Hij komt iedere week...’ hij aarzelt, onzeker over de juistheid van het woord dat bij hem opkomt, ‘trouw?’

‘Zeker, maar hij heeft verder niet veel te doen. Net veertig en al stil leven. Tijdelijk dan, zo gaat dat tegenwoordig... ze stoppen om *na te denken*, plannen te maken... ja, wat voor plannen dan wel? Christian overweegt een investering in een recreatieproject in het noorden des lands.’ Hij schudt zijn hoofd. ‘Te bedenken dat hij geen enkel gevoel voor commercie heeft, het juist van een knappe kop moet hebben, twee studies heeft hij gedaan, Frans en biologie, cum laude. Jaren ervaring in het voortgezet onderwijs. Hij hoeft maar te knippen met zijn vingers en iedere school van Amsterdam zou hem zo als rector binnenhalen.’

‘Hoe was de bingo gisteren?’ vraagt Christian.

‘Bingo?’

‘Dat was toch dinsdag?’

‘Waar heb je het over?’ Zijn vader richt zijn aandacht weer op meneer Ness. ‘Mijn oudste kán niet komen, die woont met zijn gezin in Perth en heeft het onwaarschijnlijk druk. Hele appartementencomplexen zet hij aan de baai neer, met zwembad, palmentuinen, alles erop en eraan.’

De oude man kan gewoon niet leven zonder te pochen, ook als er niets te pochen valt. Werkloos, dat is de enige adequate omschrijving van zijn huidige status. En wat zijn halfbroer betreft, de ‘grote projectontwikkelaar’ in Australië, die is inmiddels failliet, en zijn verdere wapenfeiten beperken zich tot twee scheidingen en een opname in een kliniek voor behandeling van zijn alcoholverslaving.

‘Heeft u uw koffie al opgedronken, pa?’

‘Nee, en dat ga ik niet doen ook.’

Voor zijn vader een volgend favoriet onderwerp zal aansnijden, koffie, of liever *caffè*, hoe die bereid dient te worden en te smaken – zoals in zijn uitverkoren *caffetteria Dolce* in Milaan – neemt hij het woord.

‘Het is mooi weer. Zullen we naar buiten gaan?’

Arno draait zich op zijn zij en probeert zijn ogen te openen. Nog half in slaap en met het geknor van zijn telefoon op de achtergrond, vraagt hij zich af of hij thuis of op school is. Even denkt hij nog dat hij bij de kluisjes in de hal staat. Hij hoort de schelle stemmen van de jongens. Ze duwen hem tegen de metalen muur, maar hij wringt zich uit hun greep, tot de volgende hem vastpakt. Een hand slaat om zijn keel. Hij tast naar zijn telefoon op de vloer en zet het wekkeralarm af, werkt zich rechtop in de kussens om te voorkomen dat hij weer in slaap valt, want dan keert alles terug en sleuren ze hem de hal door.

Met muziek in zijn oortjes daalt hij de trap af. Hij neuriet, toch nog wat beklemd – een gevoel dat er niet minder op wordt als hij in de verlaten keuken op de ontbijttafel de lijst met instructies opmerkt, door zijn moeder daar in hinderlaag voor hem neergelegd. Onder aan het vel papier prijkt een overzicht van de spullen voor de barbecue: ‘niet vergeten!’ Worstjes en hamburgers van de biologische slager, een plat Turks brood met sesamzaad, en twee door zijn moeder gemaakte salades in plastic bakjes. Ze heeft etiketten op het deksel geplakt: fruitsalade en bietensalade. Shit! Met zo’n plastic bak met rode kledder aan komen zetten, dat lijkt

hem *nasty*. Misschien dat de anderen hem uitlachen. En fruitsalade, is dat niet – *vitamientjes* – ziek kinderachtig? Op de koelkastdeur, naast de krasserige tekening van een groot roze hart die er al een paar maanden hangt, valt hem het rooster op, een nieuweling, die door twee ronde magneetjes op zijn plaats wordt gehouden. Erop staan tijden en afkortingen van schoolvakken aangegeven; het draaiboek voor de toetsweek. Pas over twee weken gaat het in, niettemin hangt het daar al, opdringerig. Onder het mom van een geheugensteuntje. De toegewijde, superieur plannende moeder in actie. Een rooster, eigenlijk niet meer dan een stuk papier met rechthoekige vakjes en roze en gele markeringen, hangt in een zonnige keuken, en dat stuk papier zegt: *mammie houdt van je, mammie is nu aan het werk, we moeten allemaal werken, ons best doen. Hij pakt de gereedstaande koelbox in, gooit de plastic bekertjes en het plastic bestek erbij en gaat naar buiten. Juist als hij op zijn fiets wil stappen, ontvangt hij een appje. Hij hoopt dat het een bericht van Milo is, maar het is van zijn moeder. Niet vergeten: de salades in de koelkast! Veel plezier! xxx.*

Het is alsof ze hem op een gesloten circuit van camera's volgt. Hij gaat weer naar binnen om de bakjes met salade te pakken.

Onderweg op zijn fiets naar zijn vriend Pablo voelt hij de zon in zijn nek. De blaadjes aan de bomen, de blote armen en benen van de jonge vrouwen op straat, ramen die wijd openstaan, alles wijst erop dat de winter nu echt voorbij is.

Pablo woont met zijn ouders pal aan het Nieuwe Meer, op slechts een paar honderd meter van de jachthaven waar Arno de sloep moet oppikken. Het gebouw is een oude munitieopslagplaats, ooit door Pablo's vader en een stel vrien-

den gekraakt. De bakstenen gebouwen, waar vroeger fosforgranaten in opgeslagen lagen, zijn vertimmerd tot woningen, ateliers en werkplaatsen. Op de gangen hangt een permanente geur van terpentijn en wiet, en buiten worden vaak vuurtjes gestookt. Zomers zwemt Pablo's moeder tegen het vallen van de avond in het meer. Naakt. En dat heeft hij niet van horen zeggen. Het uitgestrekte terrein rondom is half autosloperij, half biologische moestuin, met roestige motorblokken, pompoenbedden, zigeunerwoonwagens, en heel, heel veel distels en brandnetels.

'Heb je de shit?' vraagt hij als Pablo met een bos ongekamd haar en een Dirk-tas in de deuropening verschijnt.

'Welke shit?'

'Waarvoor ik je geld heb gegeven, weet je nog?'

Pablo diept een plastic zakje met wierie uit zijn broekzak op en houdt het tussen duim en wijsvinger geklemd voor zijn gezicht. 'Gà-à-à-st.'

Arno inspecteert de inhoud van de Dirk-tas: een fles Baccardi en een sixpack bier.

'En de cola?'

'Hebben mijn vader en de buurman vannacht opgedronken.'

Kunstenaars, de simpele pleziertjes van die flierefluiters, een beetje rondrijden in dertig jaar oude Mercedessen, vuurtjes maken in de openlucht, wijn of bier drinken, bij hoge uitzondering cola, jouw cola. Pablo's vader is schilder en heeft een eigen atelier waar hij, met een Franse sigaret in zijn mondhoek en zijn ogen half dichtgeknepen tegen de opstijgende rook, grote doeken maakt. Al vanaf dat ze samen op de basisschool zaten komt Arno bij Pablo thuis. Als hij blijft logeren, slapen ze op de grond in het atelier tussen de schilderijen. Het zijn zorgeloze mensen, Pablo's ouders.

Zijn vriend mag thuis roken én blowen, zolang hij maar van zijn vaders shit afblijft. Arno zou willen dat zijn moeder meer was zoals zij – met uitzondering van dat naaktzwemmen. Ze heeft alles voor hem over, staat een uur eerder op om, voor ze naar haar werk gaat, biologische bieten in stukjes te hakken voor zijn favoriete salade. En wat doet hij? Hij betaalt haar terug met kritiek en kilheid. Nooit neemt hij Pablo mee naar zijn eigen huis. Niet dat zijn vriend daaronder gebukt lijkt te gaan.

‘Beter dan dat ze de Bacardi hadden gevonden,’ zegt Pablo. ‘We drinken het gewoon puur. Dat deden de Caribische piraten ook, de echte.’

Hij vangt een zwakke, droge lucht van kruiden op, een zweem van wietrook hangt onmiskenbaar om Pablo heen. ‘Je hebt er toch nog niet al van gesmookt, hè?’

‘Wallah! Geen milligram. Dat is tabacca wat je ruikt.’

‘Misschien lusten zij Bacardi niet puur.’

‘Wie?’

‘Wie denk je?’

‘Vraag Milo anders of hij cola meeneemt.’

‘Hij neemt niet op. Misschien komt hij niet eens. Misschien komt er wel helemaal niemand.’

Pablo zet een zonnebril op, een ouderwets model met grote vierkante glazen die de helft van zijn gezicht bedekken. ‘Moois, dan is alles voor ons, gast.’

Beatrijs belt aan bij een appartement op de zevende etage van een flat in Zuidoost en als reactie uitblijft, klopt ze op de deur. Ze voelt gewoon dat ze thuis zijn en opnieuw plaatst ze haar vinger op de bel, langer nu. Dan gaat de deur van het naastgelegen appartement open en verschijnt het donkere gezicht van de buurvrouw. Haar haren gaan schuil onder een hidjab. Beatrijs knikt, maar de buurvrouw trekt zich langzaam, zonder te groeten, terug en sluit de deur. Ze belt weer aan en wacht even, van de galerij omlaagkijkend en zo, met de zon op de zijkant van haar gezicht, denkt ze aan haar zoon. Geen onaardig weer voor een boottochtje. Over een halfuur zit Arno op het water, als hij tenminste uit bed is gekomen en naar de jachthaven gefietst. Op haar telefoon ziet ze dat hij nog niet op haar appje – *veel plezier en als je terug bent: de kat! xxx* – heeft gereageerd.

Achter de deur naderen voetstappen, steeds luider, tot ze plots verstommen. Ze stelt zich voor hoe ze door het kijk-oog wordt beloerd. *Shit, dat mens van het Centrum. Is het al zo laat?* Ze verwacht dat de deur zal openzwaaien, maar hij blijft dicht. Erachter de stilte van de twijfel. Ze probeert het opnieuw. De afspraak staat in haar agenda en ze heeft niet voor niets die types met hun tot vlak boven hun ogen

getrokken mutsen in de parkeergarage getrotseerd en zich angstig nepbellend met haar telefoon aan haar oor naar de lift gehaast. Nogmaals drukt ze op de bel, twee, drie keer kort en dwingend achter elkaar.

In de deuropening verschijnt Rob, lang, mager, een en al knokkel en jukbeen. Helemaal zeker weten doet ze het niet, maar hij lijkt te knikken. Uit zijn dode blik valt niet af te leiden waaraan hij denkt, als hij dat al doet. Hij hijst zijn afzakkende spijkerbroek op en draait zich zonder een woord om. In een walm van tabaksrook en lichtzurige, belegen lichaamsgeur ontwijken haar voeten vuilniszakken, lege blikjes, plastic speelgoed en rondslingerende kleding. Aan een van de slaapkamerdeuren in de gang hangt een slot door twee metalen ogen.

‘Stond je er al lang?’ vraagt Anneke, die, dik tot in de fineses, van haar pafferige wangen tot haar mollige enkels, in de woonkamer op een met een autoplaid afgedekte bank onderuithangt. Op de vloer kijkt de tweejarige Davy met een zak paprikachips als een prooi tussen zijn knieën naar de tv, zo’n oud model met een uitstulpende achterkant. De mager man zet zich aan een kleine tafel en verschanst zich achter een beeldscherm en een thermoskan met koffie. Zijn gympen rusten op een wirwar van snoeren, stekkers, schroevendraaiers, oude printplaten en toetsenborden.

‘Als de tussendeur dicht is en de tv staat aan, dan hoor je de bel niet.’ Anneke pakt een voorgedraaid shagje van tafel.

Beatrijs knikt zonder iets te zeggen, haar werk bestaat voor vijftien procent uit luisteren naar smoesjes en leugens, het is haar om die overige vijf procent te doen. Ze neemt plaats in een stoel aan de andere kant van de lage tafel met volle asbak, kopjes en glazen, en kijkt om zich heen. ‘Ik mis iemand.’

Achter het glas van de balkondeur verschijnt, als op afroep, de brede kop van een hond. Hij blaft en gromt, naar haar, dat lijdt geen twijfel.

‘Joelle is er niet,’ zegt de vrouw.

‘Wanneer komt ze?’

‘Ze is na school met een vriendinnetje mee, ze zou gaan spelen.’

‘Ze zou hier zijn.’

‘Ik weet het, maar ik was het vergeten.’

Juist voor Joelle is ze gekomen, om haar te zien en, vooral, om met haar te praten, liefst onder vier ogen. Enkele dagen geleden heeft de directrice van Joelles basisschool gemeld dat het meisje de laatste tijd een lusteloze indruk maakt. Alarmerender waren de blauwe plekken op haar arm en het terugvallen in onzindelijkheid. ‘Kun je haar bellen bij dat vriendinnetje? Dat we haar even ophalen.’

‘Ik heb geen nummer.’ Ze steekt het shagje aan en trekt zo stevig dat het lijkt of het vloeipapier in één keer weg zal branden. Ze inhaleert de rook en laat hem met een lange, schrapende zucht weer ontsnappen.

De lichtbruine, fluwelige oogopslag van de vrouw doet weinig af aan de weerstand die Beatrijs vanaf de andere kant van de tafel kan voelen. Afkeer, verzet tegen haar, de indringster. *Voogd*, al het geïnstitutionaliseerde overwicht dat in dat ene woord besloten ligt. Voor de vrouw belichaamt zij ‘de instanties’ die haar op haar zwakte, haar onvermogen drukken. Vijandschap, het is de natuurlijke staat van Bea’s werk. Aan haar de taak om de vrede te bewaren, al is het hooguit een gewapende vrede. ‘Het is belangrijk dat je je aan de afspraken houdt, Anneke.’

‘Ik weet het. Sorry, maar ik voel me de hele week al niet best, die migraine weer, dan vergeet ik alles.’

‘Hoe gaat het met haar op school?’

‘Goed.’

‘En de luizen?’

‘We hebben met die gifshampoo gewassen en gekamd... Als het nu nog niet goed is...’

‘Het móet nu goed zijn, je weet wat de school gezegd heeft. Ook de bank en de jassen en al het beddengoed moeten gewassen en behandeld worden.’

‘Heb je enig idee wat die rotzooi kost? Je bent zeker vergeten dat we van tachtig euro moeten rondkomen... En er is ook nog een bekeuring binnengekomen.’

‘Maar Rob rijdt toch niet meer?’ Een promillage van 3.8, had ze in de stukken van de reclassering gelezen. Dat getal betekende niets voor haar, tot een collega wist te vertellen dat je daarvoor toch minstens twintig glazen bier gedronken moet hebben. Ze kijkt naar het hoekige profiel, maar het lijkt of de man haar niet gehoord heeft, alsof dit alles hem niet aangaat. Waarschijnlijk redeneert hij – nu, ja, redeneren is een groot woord: het zijn niet mijn kinderen, dus je moet niet bij mij zijn. Bijna alles wat ze over hem weet, heeft ze gehoord van de vrouw of gelezen in de rapportages. Achtien jaar werkloos, nierpatiënt, veroordeeld voor heling, inbraak, uitkeringsfraude, wiet verbouwen en stroom aftappen. Heeft zelf ook twee kinderen, maar die zijn bij zijn ex. Hij weet niet waar ze is, beweert hij. Aan dat laatste lijkt Beatrijs geen woord gelogen.

‘Het is nog een oude bekeuring,’ zegt Anneke. ‘Tachtig euro per week *leefgeld!* Dan zegt die grappenmaker: “Je moet beter budgetteren.” Budgetteren, waarvan? Het bedrag moet echt omhoog. Jij zou toch uitzoeken of...’

‘Nee, ik heb gezegd dat je het met de bewindvoerder zelf moet bespreken. Ik ga daar niet over.’ Gelukkig niet, denkt

ze. Het moet een helse opgave zijn voor ‘die grappenmaker’ om met deze twee het smalle pad langs de afgronden van de schuldsanering te bewandelen. Bier en shag voeren, alle pogingen om daar verandering in te brengen ten spijt, nog steeds de debetkolommen aan, gevolgd door chips. In plaats van een Jip en Janneke-trommeltje met boterhammen, trok Joelle tijdens de schoolpauze een familiezak uit haar rugzak. Gezien het overgewicht van de vierjarige leerlinge meende de school Beatrijs hierover in kennis te moeten stellen. Op haar beurt schakelde zij een diëtiste in, hulpverlener nummer acht, nee, negen, inclusief de reclassering, die zich onder haar supervisie met het gezin bemoeit. Het goede nieuws is dat er sindsdien geen chips meer zijn gesignaleerd op school. Maar thuis wordt met de aanbevelingen van de diëtiste lichtvaardiger omgesprongen, getuige Davy, het jongere broertje van Joelle, die, met zijn blik gericht op de animatiefiguren op tv, onbeducht zijn mollig armpje tot aan de oksel in de zak laat afdalen om de laatste kruimels van zijn vingers te likken.

‘De afspraak met de diëtiste was toch: geen chips meer voor de kinderen?’

‘Als ik me één tel omdraai, zitten ze al in de kastjes.’

‘Niet meer kopen is misschien het beste.’

‘Ja, jezus, als je ook dat al niet meer in huis mag hebben... een chippie.’

Voorlopig is Beatrijs even het plaatsvervangende voorwerp van alle verbittering, zo te zien ook voor de hond, die zich op het balkon naar een nog hogere staat van agressieve razernij opgewerkt heeft en behalve dat hij blaft, nu ook aan de deur krabt. Misschien wil hij haar opeten.

‘Fijn dat die luizen onder controle zijn.’ Dat is een tweede natuur, iedere kans om iets positiefs in te brengen aangrijpen.

‘Andere kinderen in de klas hebben ook luizen, en dan begin je weer van voren af aan.’

‘Daarom moet de school ook streng zijn. Wie luizen heeft, gaat gelijk naar huis. Dat geldt voor iedereen.’

De hond lijkt nu dwars door de deur heen te komen, en de vrouw werpt de man een korte blik toe. Met ingevallen wangen knikkebolt hij in een wolk van tabaksrook. Uit zijn hele houding spreekt de stille leegte van iemand die tot diep in de nacht in het licht van een beeldscherm staart en overdag met een cocktail van cafeïne en valium in zijn bloedbaan tegen de slaap en de verplichtingen van de wereld vecht.

‘Rob!’ zegt de vrouw en het klinkt als een vermoeid verwijt aan een kind. De man opent zijn ogen, zijn gezicht ver-raadt geen emotie. Een intrigerend fysionomisch geval, deze graatmagere zwijger. Afgaande op de rapportage van de GGZ-psycholoog lijdt hij aan niet één, maar meerdere psychische aandoeningen, wat haar op zich nog een hele prestatie toeschijnt voor iemand met een IQ van 78. Zonder iets te zeggen staat hij op en bevrijdt de hond van het balkon. Hij sleurt het steigerende dier aan zijn brede halsband mee naar de gang. Buiten Bea’s gezichtsveld klinken klappen, gevolgd door gejang en, daarna, het dichtslaan van een deur, waarschijnlijk van een slaapkamer. Weer zonder boe of bah te zeggen keert de man terug naar zijn stoel.

‘Ik hoorde dat er problemen met de gezinshulp zijn.’

‘Ik heb geen problemen,’ reageert de vrouw en het klinkt alsof ze dit niet voor het eerst zegt. ‘Ze komt er niet meer in. Punt.’

‘Is dat nou wel verstandig? Het ging de laatste tijd juist zoveel beter in huis.’

‘Dat wijf bemoeit zich overal mee. Het is nooit goed.’ Ze

zucht en legt een hand over haar ogen. Dan volgt een litanie over de bemoeizucht van de huishoudelijke hulp, en over de verplichte gesprekken op school, de bezoeken aan de psycholoog, en al die formulieren die ze steeds maar weer moeten invullen. Klagen, het is iets wat haar cliënten kenmerkt. Soms lijkt het erop dat het lijden de enige manier van leven is die ze echt aankunnen. Het is haar doel om ze zoveel mogelijk van hun zorgen te verlossen, maar misschien zijn ze zelf wel bang dat ze, als er niets meer te lijden valt, ook helemaal niets meer hebben.

Ze knielt nog even bij het jongetje. Zijn met paprikapoeder bestoven lippen steken oranjerood af. Hij draagt het truitje dat zij met een kledinginzameling op het werk voor het gezin heeft bemachtigd. Op al wat ze zegt, reageert hij met 'ja' en 'nee', en hoofdknikken. Als ze hem vraagt hoe het met Joelle gaat, schiet hij uit zijn monosyllabische stand: 'Ze speelt niet met mij.' Het klinkt, ja, wat wil je, als een klacht. Davy ziet er redelijk schoon uit, vertoont geen blauwe plekken. Jammer van die chips, als hij een boterham met pindakaas in zijn vuistje had gehad, was alles in orde geweest. Beatrijs zal het noteren in haar rapportage, maar er zwaar aan tillen doet ze niet. Al is de vrouw niet vooruit te branden, ze doet in ieder geval haar best om er iets van te maken. Ze heeft zelf een ellendige jeugd gehad, met een aan alcohol verslaafde moeder en, in haar puberteit, een hele reeks mannen van wie ze de achternaam nooit heeft gekend en die haar als een estafettestokje doorgaven. 'Mijn grootouders waren verrot, mijn ouders waren zo mogelijk nog slechter, ergens moet het stoppen,' zei ze tijdens een van de vele gesprekken die Beatrijs met haar voerde. Als de vrouw naar haar kinderen kijkt, ziet Beatrijs iets wat ze in haar werk misschien wel te weinig tegenkomt: genegen-

heid. Mag deze vrouw zo nu en dan een steek laten vallen?

Beatrijs staat op en pakt haar tas. 'Maandagmiddag na schooltijd kom ik terug. Ik wil Joelle zien. Dus zorg dat ze er is. Afgesproken?'

'Ja, ja,' zegt de vrouw. 'Sorry nog, hoor. Echt, sorry.'

'Goed weekend.' Meer dan de helft van de afspraken met haar cliënten gaat niet door. Ze worden, op zijn best, een paar minuten voor tijd afgezegd, vaker blijft het stil. De stilte vóór de grote dooddoener, de repeterende apologie als zij ze aan de telefoon krijgt: *vergeten*. Hoe vaak ze dat woord in de twaalf jaar dat ze dit werk doet heeft moeten aanhoren. Vandaag maakt ze er geen punt van, maar mocht het de volgende keer weer misgaan, dan moet ze streng zijn, met een officiële schriftelijke berisping als gevolg.

In de gang krabt de hond aan een van de slaapkamerdeuren, die onder het geweld in het kozijn bonkt. Het hangslot rammelt aan de metalen ogen. Ze keert terug naar de kamer. 'Waarom zit er een slot op die deur, dat is toch Joelles kamer?'

De vrouw slikt een pijnstiller weg met een restje cola. Ze slaat haar beide handen om haar plastic beker heen. 'Is voor de hond, hij maakt zelf alle deuren open.' Ze slaakt een diepe zucht en dan klinkt het met verstikte stem: 'De dokter zegt dat het stress is, die migraine.'